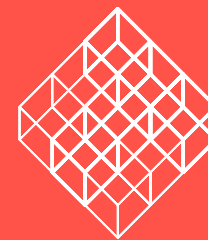

Saken forklart

Teknologirådet

Datalagringsdirektivet

Hva er datalagringsdirektivet?

Europaparlamentets- og rådsdirektiv 2006/24/EF av 15. mars 2006 omhandler lagring av data som fremkommer ved bruk av offentlig elektronisk kommunikasjon, slik som telefoni, mobiltelefoni og bruk av internett.

Innholdet i kommunikasjonen skal ikke lagres, men direktivet krever at tilbydere av kommunikasjonstjenester (teleselskaper, mobiloperatører, bredbåndsløseleverandører o.l.) skal lagre blant annet:

- Data som er nødvendige for å spore og identifisere de som kommuniserer, enten det dreier seg om fasttelefoni, mobiltelefoni, internettadgang, e-post eller IP-telefoni
- Dato, klokkeslett og varighet for telefon-samtaler, inn- og utloggingstidspunkt, IP-adresser og bruker-ID for internettadgang
- Telefonnummer, ID-numre for mobiltelefon, og telefonlinje eller DSL-linje for data.
- Lokasjonsdata som viser hvor mobilt utstyr befant seg da en samtale ble koblet opp.

Dataene skal lagres i minst seks måneder og ikke lenger enn to år.

Hvilke data lagres i dag?

Informasjon om IP-telefoni og e-post lagres normalt ikke i dag, men de fleste tilbydere lagrer informasjon som kan identifisere den som ringer eller setter opp en internetttforbindelse. Informasjon om hvem som er oppringt (for telefoni), dato, tidspunkt og varighet, samt lokasjon (basestasjon) lagres av de fleste for faktureringsformål, normalt i 3-5 måneder.

Hvilke data som lagres, og hvor lenge, varierer med hvilken prisstruktur tilbyderen har på sine tjenester. Dersom en kunde f.eks har en avtale om å betale en fast månedlig sum uavhengig av bruk, eller har et forhåndsbetalt kontantkort,

har ikke operatøren lenger grunn til å lagre disse dataene. Når data ikke er nødvendige for kommunikasjons- eller fakturaformål, har operatøren plikt til å slette dataene.

Hvorfor innfører EU et slikt direktiv?

Etter terrorangrepene i Madrid og London tok flere land i Europa lokale initiativ i forhold til lagring av kommunikasjonsdata. Hensikten med denne lagringen var å gi justismyndighetene et verktøy for å avdekke, etterforske og rettsforfølge alvorlige kriminelle handlinger. Et uttalt formål for direktivet er å sikre at regelverket i forhold til lagring av kommunikasjonsdata er likt over hele Europa.

Men Norge er jo ikke medlem av EU?

EU har fremsatt direktivet under det som kalles "første søyle", som omfatter overnasjonal lovgivning, og som er den delen av EUs traktatverk som omfattes av EØS-avtalen.

Alle er imidlertid ikke enige om at dette er riktig. Irland og Slovakia har klaget prosessen for å vedta datalagringsdirektivet inn for EF-domstolen. De mener direktivet har kriminalitet og terrorbekjempelse som mål, og derfor skulle vært fremmet under "tredje søyle" som omfatter justissaker. Mens vedtak under "første søyle" kan treffes ved kvalifisert flertall, treffes beslutninger under "tredje søyle" i hovedsak ved enstemmighet, og enkeltland kan blokkere beslutninger.

Enkelte mener at Norge bør legge ned veto mot innføringen av direktivet. EØS-avtalen gir EFTA-landene tilgang til EUs indre marked, og et viktig

Saken forklart nr. 1, mars 2008

Saken forklart: Datalagringsdirektivet

Redaksjon

Christine Hafskjold, Tore Tennøe

Mer informasjon

www.teknologiradet.no

aspekt ved avtalen er å sikre alle aktørene like konkurransevilkår. Dersom Norge reserverer seg mot et direktiv, vil ikke samme regler gjelde for alle aktørene i det indre markedet, og dette vil kunne påvirke EØS-avtalen. Norge har så langt ikke nedlagt veto mot et EU-direktiv.

Hvilke spørsmål må Norge ta stilling til i forhold til direktivet?

Dersom direktivet skal innføres i Norge, er det noen spørsmål som er overlatt til hvert enkelt land, som regjeringen må ta stilling til:

- *Hvor lenge skal dataene lagres (innenfor rammen av 6-24 mnd)?* Skal det for eksempel være lik lagringstid for teletrafikkdata og for internettdata?
- *Hvordan skal lagringen organiseres, og hvem skal bære kostnaden ved slik lagring?* Myndighetene kan pålegge hver enkelt leverandør å lagre dataene, eller de kan tilby en sentralisert ordning. I enkelte land har

man valgt å skjerme små aktører fra kravene i direktivet, mens andre land har ulike kompensasjonsordninger for kostnader som påløper som følge av tilleggs lagringen.

- *I hvilke tilfeller skal det gis innsyn i dataene?* Direktivet overlater til hvert enkelt land å definere hva de mener er "alvorlige kriminelle handlinger". I Norge kan politiet i dag få utlevert lagrede trafikkdata ved å henvende seg til kommunikasjonstilbyderen, uten rettslig utleveringspålegg.

Hvorfor er direktivet så kontroversielt?

Det er i dag ingen regel om lagringsplikt i norsk lovverk. Direktivet innebærer en endring fra at data kun skal lagres så lenge det er bruk for dem og så slettes, til at data skal lagres en bestemt periode i tilfelle det blir bruk for dem i en etterforskning.

Et viktig personvernprinsipp er at data ikke skal lagres uten et spesifikt formål. Det er derfor viktig at det er klart definert hva som menes med "alvorlige kriminelle handlinger". Det er også viktig at data ikke utleveres eller analyseres (for eksempel gjennom datautvinning) uten at det foreligger mistanke om slik kriminalitet. Og kanskje viktigst av alt: Hvordan kan man sikre at data ikke misbrukes eller kommer på avveie?

Hva er gjort i andre land?

Danmark: Direktivet er tatt inn i lovverket med en lagringstid på 1 år. Kravene til lagring av internettdata og lokasjonsdata er strengere enn det direktivet krever.

Østerrike: Direktivet er ikke innført ennå. Det er foreslått å lagre teletrafikkdata i 6 mnd. Myndighetene har bedt om utsettelse på kravet om lagring av internettdata.

Tyskland: Direktivet ble innført fra januar 2008, med frist til januar 2009 for å implementere lagring av data knyttet til internett og e-post. Lagringstiden er 6 mnd. Implementeringen av direktivet til tysk lov er klaget inn for forfatningsdomstolen.

Irland: Teletrafikkdata lagres i 3 år. Foreløpig lagres ikke data knyttet til e-post eller internett, men dette vil trolig implementeres i 2008. *Digital Rights Ireland* har gått til sak mot irske myndigheter fordi de mener direktivet strider mot menneskerettighetene. Irland på sin side har klaget prosessen for å vedta direktivet inn for EF-domstolen.

Sverige: Direktivet er ikke innført ennå. Det foreligger forslag om en lagringstid på 1 år, og man ønsker å lagre noe mer data enn det direktivet krever.

Teknologirådet er et uavhengig, rådgivende organ for teknologivurdering. Det ble opprettet ved kgl. res. 30.april 1999 etter initiativ fra Stortinget. "Saken forklart" utgis av Teknologirådets sekretariat.

Pb. 522 Sentrum
0105 Oslo

Prinsensgate 18
Norway

T: +47 23 31 83 00
F: +47 23 31 83 01

www.teknologiradet.no
post@teknologiradet.no